

het gevaarlijke zat in iets anders: niet in de „punten“ die men als „leergeschieden“ kwam aandienen, doch in het feit van zoodanig kerkelijk onderzoek zelve. Prof. Schilder zag het gevaar direct heel scherp, toen hij sprak van een spannen van de kerkelijke paarden voor den wetenschappelijke wagen. Welke menschen daarop zaten — Schilderianen of Vollenhoviaenen —, en welke artikelen ze daarop vervoerden — het verbond dan wel de gemeene gratie — deed minder ter zake. Maar dat voor den wetenschappelijke wagen kerkelijke paarden werden gespannen, dat was de groote bedreiging. M.a.w. de kerken kwamen in het vaarwater der scholastiek. En dat was het gevaar voor de kerk, maar evenzeer voor de vereeniging van Calvinistische wijsbegeerte, juist omdat ze Calvinistisch, d.w.z. antischolastisch, was. Het deed er toen niet meer toe, of bepaalde wijsgeerige themata tenslotte zonder al te veel kleerscheuren uit de kerkelijke rechtszalen zouden tevoorschijn komen; de groote vraag was of de kerk in die rechtszalen waarlijk kerk zou blijven; de groote vraag was of ze daar als maatschap het Woord zou hanteeren, dan wel een gesloten systeem der scholastiek, en of ze slechts het gezag van het Woord dan wel haar eigen gezag zou laten gelden.

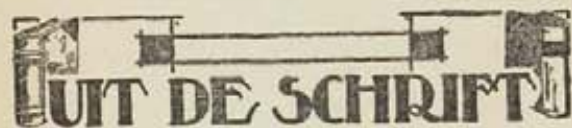
En de uitslag kennen we allen maar al te goed. De kerk is niet gekomen met het Woord, doch met een gesloten systeem, redeneerend uit de verborgen dingen. En de kerk heeft deze scholastiek doorgezet en met macht gehandhaafd in de hiërarchische uitwerking van zulzenden. Ze eerbiedigt in theorie noch in praktijk het gezag van het Woord boven dat van kerkelijke vergaderingen; ze verkraamt art. 31 K.O. en colporteert de meening dat ook besluiten die tegen het Woord ingaan in een normale kerkelijke samenleving moeten worden uitgevoerd, inplaats dat ze die hiërarchie vervloekt en bestrijdt. We behoeven hier niet in te gaan op incidenten die zich plaatselijk hier en daar hebben afgespeeld, al behoeven we de betekenis daarvan evenmin te onderschatten: ze zijn soms van dien aard, dat de uitgeworpenen alle respect voor de uitwerpenden hebben verloren.

Maar wat ons allen raakt, is dit: er zijn broeders, leden ook van deze vereeniging, uitgeworpen om de leer, al heeft men dat ook vaak verdoezeld door het voor te stellen als een kwestie van orde. De bewijzen zijn er te over, dat de synodocraten de eenigheid der leer in gevaar achten, en binding vroegen aan de leer-uitspraken uit dien hoofde; de bewijzen zijn er, dat ze toen die binding geweigerd werd publiek de beschuldiging hebben geuit van trouwbreuk, wegens geknoel met het onderteekeningformulier; de bewijzen zijn er, dat in officieele stukken ronduit werd verklaard, dat de oppositie een beschouwing tot heerschappij poogde te brengen, welke nimmer in de Gereformeerde kerken een rechtmatige plaats heeft gehad. Dat betekent, dat kerkelijke instanties talloze malen hebben uitgesproken, dat de vrijgemaakten niet op de basis der drie formulieren staan; en wie dat in de kerk zegt en handhaaft moet het hier durven herhalen en onomwonden zeggen dat menschen als ik trouwbreuk hebben gepleegd ten aanzien van art. 2 statuten en daarom roeyement eischen.

B. HOLWERDA.

¹⁰⁾ De inleidende hoofdstukken. Redactie.

¹¹⁾ Dit woord wordt vaak vertaald door: „onpersoonlijk“; de kwestie zelf hangt samen met de vraag of Christus een „onpersoonlijke“ menschelijke natuur heeft. Redactie.

„HEILIG“ HOERENLOON.

En haar hoerenloon zal den HEERE heilig zijn. Jesaja 23:18.

Het laatste bijbelboek stelt de kerk als toegewezen erfgename van den totalen schat der wereld in uitzicht. Want haar godgeheiligd zaad zal 't gezeged aardrijk erven. De eer en heerlijkheid der volkeren wordt straks binnengedragen in het nieuwe Jeruzalem, zoo lezen we. Men zal ook de heerlijkheid der koningen en der natien daarin brengen. (Openb. 21:26, 24).

Die „heerlijkheid“ en die „eer“ zijn te verstaan als de uiterlijk zichtbare glorie, als de rijkdom van de machten der wereld. Deze zullen aan de kerk ten dienste komen, aldus de gedachtegang van de Openbaring van Johannes. Wanneer? Pas in den oordeelsdag? Als vrucht van de „progressieve“ werking der „gemeene gratie“, zooals sommigen willen?

Hoe weinig steun de Schrift zelf aan zulke opvatting biedt, kan blijken uit één van die oudtestamentische plaatsen, waar van bovengenoemde profetie uit Johannes' Openbaring de eerste aanduidingen, immers van denzelfden Geest, liggen.

De plaats, waarop wij doelen, is (naast Jes. 61:6, en voorts 45:14; 18:7; Psalm 68, Hagg. 2:7-9) ook Jesaja's profetie aangaande Tyrus. Van Tyrus zal „het hoerenloon den Heere heilig zijn“..... Wat mag dit zijn?

De beelddraak van de samenhangende verzen geeft

op die vraag het antwoord. Tyrus, de rijke, kunstig gebouwde handelsstad, het „Venetië“ van Azië, gebouwd in zee, zal zijn overheersende positie verliezen; zijn macht zal verdwijnen, zijn invloed gebroken worden. In die dagen zal de vrijstaat Tyrus een vergeten hoer gelijk zijn; een ontuchtige, naar wie niemand omziet, ook al maakt ze nog zooveel reclame, om voor zich de aandacht te trekken (16). En in deze periode zal Tyrus zijn inkomsten derven, zooals een vergeten hoer zonder inkomsten het stellen moet. Maar het lot zal zich keeren; het wegvallen der aan Tyrus vijandelijke dynastie zal voor Tyrus de mogelijkheid van nieuwen bloei scheppen. Weér zal dan die machtige handelsstad zich met de andere centra van handel en industrie en geldverkeer in verbinding stellen: de handelsgeest keert terug. Maar hij zal heidensch blijven. En daarom zal Tyrus terwille van de economische betrekkingen, die het tot elken prijs behouden wil, met het grootste gemak zich „aanpassen“ aan de heidensche culturen en aan de verschillende „religies“ van de naties, waarmee handelsverdragen worden afgesloten. Dat zal het hoerachtige van Tyrus zijn: een volk, een staat, die om het gewin „de eer“ prijsgeeft, die de penetratie van allerlei vreemde cultuur en „religie“ bevordert binnen eigen grenzen, om maar te kunnen verdienen, zoo'n volk en zoo'n staat zijn gelijk aan de prostitutie; en als straks van den steeds verder opgevoerden handel de winst wordt opgestreken, en de banksaldi groeien, en de eigen munteenheid wordt tot standaard, dan noemt een profeet die winst heel nuchter en zakelijk: hoeren-loon. Om die winst te krijgen, heeft men zich verkocht aan vreemden, en aan de „mannen“, d.w.z. de „goden“, die niet eens van Tyrus zelf waren.

Daarom zal Tyrus zijn winst tenslotte toch nog weer derven. Eerst zal het van „alle koninkrijken“ de baten tot zich trekken, en van allen profiteeren. Doch aan dat „profiteeren“ ontbreekt het karakter van het absolute, het grondwettige, het fundamenteele, en dus ook van het duurzame. Tyrus blijft niet in der eeuwigheid. Slechts de kerk blijft tot in alle eeuwigheid; „het koninkrijk“ is niet van Tyrus, doch van Jahwe, den HEERE. En zoo zal Tyrus, zijns ondanks, werken voor de kerk. Zijn winst, zijn hoerenloon, zal „heilig“ zijn aan den HEERE. „Heilig zijn“ beteekent hier: bestemd zijn voor den HEERE. Zooals een offergave „heilig“ is, d.w.z. apart gezet is voor den HEERE, zoo zal het kapitaal van Tyrus, zijn banksaldo, zijn winstmarge, tenslotte niet opgenomen zijn in een rechtlijnig groei- en bloei-proces van Tyrus, doch het zal ten goede komen aan die ééne macht, die alle andere overleeft: de kerk. Heeft niet Cyrus (Kores), die knecht van den Heere, bevel gegeven, dat met steun ook van Tyrus de tempel van Jahwe zou worden gerestaureerd volgens Ezra's mededeeling (1:4; 3:7)? Dat is een symptoom: tenslotte arbeidt de wereld van Noach voor de ark; verwerft Egypte zich rijkdom voor de gemeente, die het pascha zal gaan vieren in een woestijn, die doortocht is naar een belofte-land; wordt heel de wereldhistorie beheerscht, van den Raad Gods uit, doordat God aan de spits van alle vergaderingen-van-menschen zijn kerk zich heeft geplaatst; en wordt de aarde met al haar belevenissen eenmaal de goed schoongeveegde woonplaats van de nieuwe menschheid, die Gods kerk is, 't ware Israël.

Maar daarmee is wat Tyrus deed, en won, niet als „gemeene gratie“ ons geteekend. Hetgeen het deed, dat is hoereeren. En wat het won, dat heet hier: hoeren-loon. Geen gratie-volle blik van God slaat Tyrus gade in een „algemeene“ gunstige gezindheid; de onderstelling zelve reeds van een „algemeene“ en een „bijzondere“ gezindheid Gods, ten aanzien van dezelfde personen en ambtelijk gequalificeerden, ware in strijd reeds met de leer van Gods eenvoudigheid. Neen, in toorn ziet Hij de hoer aan, en met verachting ziet Hij neer op 't hoeren-loon. En als Hij dat hoeren-loon tenslotte aan zijn bruid, dat is: zijn kerk, ten goede komen doet, dan is die handeling Gods geen bekroning van wat in Tyrus werkzaam heet te zijn geweest als positieve, progressieve werking van Gods Geest als werker eener „algemeene genade“, doch dan is dat openbaring van Zijn toorn, die lang reeds hetgeen voor Tyrus winst leek, had beschikt, om factor te wezen van betekenis in het proces van Tyrus' zedelijke achteruitgang, en die het bestemd had om te ontgaan aan de rappe handen van Tyrus' zelfbeschikking. God had het voor zijn kerk beschikt: de hoofdsom der geschiedenis is immers deze dat alles is van ons, doch wij van Christus en Christus van God?

Want als wij Hem verachten, dan dreigt Hij ons, dat Hij alle schijnbaar goede ons ten kwade keeren zal. Doch als wij in den naam des Vaders gedoopt worden, zoo verzekert ons God de Vader, dat Hij ons van alle goed verzorgen en alle kwaad van ons weren of ten onzen beste keeren wil.

Wel heeft Hij steeds behagen in zijn eigen werken, maar nooit in Tyrus' zondaren en zonden. Het loon dat Tyrus incasseert, is loon der hoererij: laat ons de drift van deze zonde nimmer een door Gods gemeene gratie geleide progressie van schéppings-gaven noemen.

En laat ons niet vergeten, dat de wereld altijd, en dus ook nu, doodgaat aan het kwaad der vrijwillige openstelling van haar grenzen voor vreemde, hoerachtige penetratie van valsche culturen en religies. Zulks alles terwille van de economische „voordeelen“. Het proces heet heden tyrische alliantie met de groot-

machten, en morgen europeesche wil-tot-amerikanisme, of westersche sovjetiseering, na germaniseering.

En het miserabelst is daarbij de aanblik op een — kerk, die haar karakter niet meer weet te onderkennen en bewaren; die geen ander conferentie-woord kan zeggen, dan: dat ze „boodschappen“ hoort van „boeken“-van-ver-weg. Het heeten „boodschappen“. Billets-d'amour zijn ook boodschappen; het komt slechts op den inhoud aan. Wee de kerk, die niet meer leeft uit het woord: uw Maker is uw Man..... Hij roeit hen uit die afhoereeren, en Hem den trotschen nek toekeeren..... en zulks juist dan, wanneer ze o zoo plooibaar zachte oogen slaan „op.....“ andere goden en hun prostitutie-knappen, hun kedesjen“, die vergeefs hun hoerenloon den tempel hunner keuze wijden. God zal het rapen voor zijn arme kerk, als hij hen zelve weg-raapt in den dag der wraak.

K. S.

GODS BELOFTE BINDT DEN GEDOOPTE ZELF NIET?

Merkwaaardige dingen leverde de kerkstrijd der laatste jaren op.

Ook in betrekking tot de formule: „KRACHTENS DE BELOFTE is het zaad des verbonds voor WEDER-GEBOREN te houden“.

Men heeft om die formule van katheders en kansels en ouderlingenbanken weggesleurd honderden menschen. Men was doof voor alle volhardende argumentatie. Men zei: zoo zegt de Schrift, en zoo is het onze belijdenis. En nog in 1946 verklaarde men ter synode-Duursema: toen die formule in 1905/42 werd vastgelegd en bindend verklaard, toen zei men daarmee: wie het anders leert, die weersprekt de belijdenis. En of nu al prof. Greijdanus vroeg: waar moet ik toch heen met die woorden „krachtens de belofte“, — het baatte niet. Men sloeg met een zwaard, dat den naam des Heeren heette te voeren, rechts en links, als Levi deed; de één beweert, dat het een slaan was als in Levi's kwade uren (waarover Jacob zooveel verdriet had, Gen. 49); de ander, dat het een slaan was als in Levi's betere uren (waarover Mozes zich zoo verblijdde, Deut. 33). Maar dat er met het zwaard geslagen en „gedood“ werd, dat is zeker. Wie niet de kinderen voor wedergeboren houden wilde, mocht niet meer meedoen. Want dat moest „krachtens de belofte“.

Maar toen, rondom dat verterende zwaard rumoer ontstond, en velen den „Levi“ van daar straks vleeschelijk in zijn toorn achten, en dien toorn „vervloekt“ noemden, en zich vrij maakten, toen begonnen de mannen, die het bloedbad hadden aangericht, zich te verdedigen. Ze hadden b.v. hooren zeggen, dat het „voor wedergeboren houden“ gevaarlijk is, wijl men daardoor licht in het euvel viel, dat vanouds aangeduid werd in de bekende uitdrukking: „met een ingebeelden hemel naar de hel gaan“. Doch op die bedenking antwoorde den ridders van het verterende zwaard: o neen, o neen; als de kerk zegt, dat de kerk de kinderen moet houden voor wedergeboren, dan beteekent dit nog niet, dat nu ook het gedoopte kind zelf zich moet houden voor wedergeboren“. Zoo ongeveer stond het er.

Toen ik dat las — en het was officieel —, dacht ik: waar blijft men nu met de belofte? Indien het KRACHTENS DE BELOFTE moet geschieden, dat men de kinderen houdt voor wedergeboren, hoe kan men dan zeggen: die belofte dwingt op elke honderd leden de kerk telkens voor 99 %? Dat wil zeggen voor 100 % min één procent? Die ééne, die het niet ervoor houden moet, dat het aan hem is beloofd en meteen vervuld, die ééne is..... de gedoopte zelf. Maar verder moet iedereen de gedoopten houden voor wedergeboren, KRACHTENS DE BELOFTE. De belofte dwingt dus telkens, allen min één. En die ééne is juist degene, op wien het telkens aankomt.

Wat is dat voor een leer? Ieder moet de consequentie uit de belofte trekken, behalve de gedoopte zelf? Dr Dijk heeft de ongereformeerde stelling verkondigd, dat God aan de niet-verkorenen ook niets beloofd heeft. Hier evenwel gaat men nog verder (hij zelf maakt natuurlijk ook de defensieve beweging mee). Want consequentie van dit standpunt is, dat feitelijk niemand uit de belofte de consequentie mag trekken eer hij..... tot geloofsbelijdenis kwam. Maar dan is het „houden voor tot dat het tegendeel blijkt“ niet op zijn plaats; geloofsbelijdenis toch is zekerheid uitspreken.

In feite heeft men hier de heele jeugd der kerk onttrokken aan de klem der belofte. Want die ééne, die de „krachtens de belofte“ noodzakelijk geachte consequentie voor zichzelf niet behoort te trekken, die is natuurlijk telkens weer een ander.

Het synodalistisch geredeneer verstrikt zich in zijn eigen garen zoo dikwijls het iets nieuws zegt om het oude aannemelijk te maken.

K. S.

WIE

Kem

Verku

De

petit

op aa

Indo

V

hier

De

actie

op h

om s

zoud

repe

en

vo

Do

Wij

Zoo

Als

ze w o

SAME

Onze

betrek

met de

van de

Dan

der th

avond

Nadat

halve

wat ik

He

H.H.

de Z

moge

heeft

kunn

waar

vraag

formu

Tot :

dat aa

wordt

antwo

willen,

is een

COMI

OPEN

Het :

bericht

zijn gel

synode

over h

bereid

voorshu

conditio

en van

breuk,

Over

wat on

dat me

portje

deuren

waaron

geweest

meleef

Ons in

sprekin

weten,

wat i

genen

corresp

hij geze

bekend

meester

blad. H

teerd. I

Dinsdag

niet ge

gehinde

Het 2

gegeven

is er i

droefhe

andere

synode

dat we

Maar

moolen

die in

keuring

waarop

nieuw c

men m

worpen

der me

komen l

al volke

wat ni